

מתיקנות הדרך היומית

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אברהם אבא לייפער זצוק"ל בעל האמונת אברהם מפיטסבורג חתנו של הרבי הקדוש רבי איתמר מנדבורנה זצוק"ל נסתלק עשרה בטבת (תש"ז)

רבינו היה ספר מוסר חי, תבע מעצמו ועבד על עצמו שעה שעה, בחוש ראו איך שעובד על עצמו, בהכנעה ובשפלות שאין דומה לה, מכניע עצמו בפני זוטר ובזוטרים. שלא לדבר על כעס חס ושלום, מי ראהו אי פעם בכל ימי חייו כועס או חס ושלום תולדה של כעס, הוא לא ידע מה זה כעס, ולמה מתכוונים כשאומרים פלוני כועס על חברו.

הרב החסיד רבי זלמן גרויז שליט"א משב"ק ויד ימינו, מספר, כי רבינו אמר לו, כי בצעירותו קיבל על עצמו, כי עד שלא ידע את הספר הקדוש "מסילת ישרים" לרמח"ל ז"ל על בוריו ובעל פה, לא ילבש "פחמקאות לבנות", כמנהג בנש"ק ללבוש גרביים לבנות גם בימות החול. כך הבין "השמונה גדיים" לא באו לו בירושה, אלא על ידי מסילה - "מסילת ישרים".

***

רבינו ז"ל נתן את כל כוחו וישותו עבור אחרים, כל חייו הקדיש והקריב עבור אחרים, קבלתו את כל אדם בסבר פנים יפות וחביבות, שהשרו שמחה ונעימות, היה חוזר על עצמו אף מאות פעמים ביום, רבנים וגאונים לצד פשוטי עם הפליאו וקילסו את האהבת ישראל שהיתה טבועה בו.

לבו החולה והרחום והשבור לרסיסים, היה לבס ועינים של ישראל, צר בצרתם ושמח בשמחתם. אין לתאר את מסירות נפשו יומם ולילה עת ערב ובוקר, עבור כל אחד ואחד אשר בשם ישראל יכונה, ספר עב כרס לא יספיק עבור מידה זו של אהבת ישראל שיקדה בו והקרבנו למען הכלל והפרט.

לעצמו לא דרש ולא תבע כלום, אין לו בביתו אפילו פינה אחת משלו השייכת לו, לא יאומן כי יסופר, "לית לי מגרמי כלום" - כך היה אומר, היוצאים ונכנסים בביתו ידעו יותר ממנו מהנעשה והנמצא בביתו, מה הוא הפקר לכל, כך ביתו הדל והצנוע והפשוט הפקר לכל.

הריהוט ישן נושן, מיטתו ישנה כמיטת סוכנות שקיבלו העולים החדשים שהגיעו ארצה בימים ההם, המטבח בו בישלו עבור רבים ואירחו אורחים רבים, היה פשוט בתכלית וישן מיושן, ועד יומו האחרון כך היה, להגיד שבחו של "אברהם" שלא שינה - לית לי מגרמי כלום...

בד' אמותיו - חדרו הקטן והקדוש, בו היה שוהה ומתבודד ושוקד והוגה, קדש קדשים הוא, חוץ מאותו חדרון לא היה אצלו מושג של בית, שם היה ביתו ושם שפך ליבו ושיחו, שם הוריד כנחל דמעות עבור כלל ישראל להשפיע עבורם בני מתיקי, חיי אריכי, ומזוני ריחיי, שם ריפא לשבורי לב ועורר לבות נשברים. הכתלים יעידו כי גדול בקרבו קדוש ישראל, לו היה ניתן לסחוט את קירות החדר, אולי היו יודעים מה התרחש שם בד' אמותיו של רבינו, אולי היו מבנינים, איך אדם קרוץ מחומר מגיע לדרגת "וראשו מגיע השמימה".

הבוחן הנפלא שבזכותו יצאו ת"ח וגאונים רבים מהחיידר

הוא תם, ונמצא שהכל בידו יתחייב לשלם על הנגיחות של שור זה, 'שלשת רבעי נזק'!

התשובה עוררה סערה גדולה בירושלים, תלמידי חכמים רבים התנצחו בזה, עד שהשאלה הגיעה לרבה של ירושלים, מרן הגאון רבי צבי פסח פונק זצוק"ל, והוא פסק שהרב יודלביץ צדק.

עכשיו אתם כבר יכולים להבין, שאכן הבוחן יכול לזכות, שבזכותו יצמחו הילדים תלמידי חכמים וגאונים, כשישקיע באיכות של המבחנים, שהם לא יהיו שאלות רגילות של 'בוחן' רגיל, רק זה יהיה שיעור עיון, שיעור בעמקות התורה, שיעור במתיקות התורה, שיעור בשמחת התורה, אז יזכה לראות איך שיוצאים מהחיידר הרבה תלמידי חכמים וגאונים.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם בבא קמא דף מה, י' תמוז תשע"ז)

הדוב שנהרג בערב שבת בעת אמירת "הודו" של הרבי

יהודי אחד הגיע להתאונן לפני הסבא קדישא, הרבי הקדוש בעל האהבת ישראל מויוניץ ז"ל, שהבהמות שלו הנמצאות על ההר, הולכות ונטרפות על ידי דוב איום, אמר לו הרבי הקדוש, כבר נפסק בגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק מה). ששור המזיק ברשות הניזק, חייב, ואם כן גם הדוב המזיק וטורף את בהמותיך דינו כן.

הרבי האהבת ישראל היה נוהג, שכשאמר "הודו" לפני מנחה בערב שבת קדוש, הוא היה מסתובב בבית הכנסת הלוך וחזור, אני עוד זוכר את הרבי מרן הישועות משה מויוניץ זצוק"ל שהיה מסתובב הלוך וחזור בעת אמירת הודו, ומשני הצדדים עמדו החסידים כשתי חומות, והסתכלו על הפנים הלוהטות של הרבי.

היהודי שקיבל את התשובה הברורה מהרבי שהדוב המזיק את בהמותיו "חייב", ידע שבקרוב יבוא ישועתו. בערב שבת בעת אמירת הודו, נעמד גם הוא באחד הצדדים שהחסידים עמדו שם. והנה כשהרבי הגיע לפסוק "ובהמתם לא ימעית", הוא נעמד ליד היהודי הזה, הסתכל בפניו ואמר לו את הפסוק בהדגשה מיוחדת, "ובהמתם לא ימעית".

כשהיהודי חזר הביתה סיפרו לו הרועים של הבהמות, כי מצאו את הדוב מוטל מת! כמובן ששמחת היהודי היה בלי גבול, ובפרט שהוא עוד הרויח סכום גדול של כסף ממכירת העור של הדוב.

(מתוך הפתיחה לשיעור - במחזור הקודם בבא קמא דף מה, י"ד תמוז תשע"ז)

האם יתכן ששור יתחייב לשלם 'שלשת רבעי נזק'?

האם "בוחן" בחיידר יכול לזכות, שבזכותו יצמחו הילדים של החיידר בסייעתא דשמיא תלמידי חכמים וגאונים? התשובה, כן, והסיפור הנפלא דלהלן יוכיח לנו את זה, מעשה שהיה כך היה:

מרן הגאון רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, היה "בוחן" בתלמוד תורה עץ חיים בירושלים. בדרך כלל בוחן בחיידר, שואל ובוחן את הילדים על החומר שהם למדו בכיתה, הוא בודק אם הילדים הבינו את החומר הנלמד, ואם חזרו על החומר הנלמד. אמנם המבחנים של מרן הרב יודלביץ היו שונים לגמרי, הם היוו שיעור כשלעצמם, הוא לימד את הילדים פרק בעיון מעמיק, הדרך אותם ללמוד בעתיד במימד שונה, בהבנה מעמיקה. הוא לא שאל סתם שאלות, שאלות של בקיאות, רק היה מציג היכי תמציי של בעיה סבוכה, שהפתרון לבעיה אפשר למצוא בסוגיות שלמדו בכיתה.

אפילו המלמדים הופתעו מהשאלות, היה אפילו מלמד שדרש מהרב יודלביץ, שהוא ימציא לו את השאלות מראש, כדי שלפחות הוא - המלמד, יוכל להתכונן ולהגיד את התשובות. הרב יודלביץ נענה לדרישתו, ורשם לו על דף את כל השאלות. אחרי זמן קצר, חזר אליו המלמד ואמר לו, אני מבקש גם את התשובות... כי גם כשאני מכין את עצמי מקודם, אני לא מוצא את התשובות.

כשלמדו בחיידר מסכת בבא קמא, פרק שור שנגח ארבעה וחמשה, הוא שאל כזה שאלה בחיידר: "איך יתכן ששור נגח יתחייב לשלם שלשת רבעי נזק?" נהיה קאך - רתיחה בכיתה, כל הכיתה נהפכה לסערה, הילדים אימצו את הראש, ניסו להשיב תשובות שונות, ולא מצאו תשובה לחידה, עד שבסופו של הסערה החליטו כל הילדים פה אחד ואמרו, שאין כזה מציאות, לא יתכן כזה דבר, ששור ישלם שלשת רבעים, כי הרי ממה נפשך, אם הוא שור תם חייב לשלם 'חצי נזק', ואם הוא שור מועד חייב 'נזק שלם', ולא יכול להיות שהשור יתחייב לשלם 'שלשת רבעי נזק'.

אמר להם הרב יודלביץ, יש ויש! איך יכול להיות, שור שהיה מועד לקרן אחד, קרן ימין למשל, הוא נגח בקרן ימין שלש פעמים עד שנעשה מועד לקרן ימין, ומכל מקום נשאר כ'תם' לקרן שמאל, כמבואר בדף היומי שלנו (ב"ק מה:), "אמר רב, מועד לקרן ימין, אינו מועד לקרן שמאל". ואם השור הזה, שהוא מועד ליגח בקרן ימין ואינו מועד לקרן שמאל, נגח בשני קרניו, יתחייב לשלם חצי על קרן ימין כדון מועד, ודבע על נגיחתו בקרן שמאל, כי בקרן זה

תלמידי
חכמים
רבים
התנצחו
בזה

שבת קודש, שבת פרשת בראשית, עשיתי לראשונה בחיי "תענית דיבור". למה עשיתי תענית דיבור, כי מובא בזהר הקדוש, שרבי שמעון בר יוחאי אמר בשבת קודש לאמו, שתהיה בשקט כי שבת היום, ולמעשה זה לא רק זוהר הקדוש, רק גם ירושלמי מפורש במסכת שבת (פ"ט ה"ג). המצב בכל השבוע לאחר שמחת תורה היה כל כך מתוח, שהרגשתי שאני צריך לתת משהו מעצמי בשביל כלל ישראל, לא האמנתי שזה יעבור בשלום, אבל ברוך השם זה עבר בשלום.

באמצע השבת התקיים קידושא רבא של ידיד, וביקשו ממני לדבר דברי תורה. אמרתי להם, שלמעשה אני בתענית דיבור, אבל יש זוהר הקדוש בפרשת בלק (ח"ג קצג), שכשיהידי מגיע למקום שלא מכירים אותו, יפתח פיו בדברי תורה, הדא הוא דכתיב (משלי כו, ב) 'הללך זר ולא פיך, [אנשים חושבים שזה בדיחה ירושלמית, הללך זר, ואם לא - פיך. אך באמת הזוהר הקדוש אומר את זה בפירושו]. אמרתי, שישבים פה בקידוש יהודים שלא מכירים אותי, לכן אני מוכרח לפתוח את פי בדברי תורה.

יש גם גמרא ידועה בחולין (פ"ט), מה אומנותו של אדם בעולם הזה, עשה עצמו כאלם. שואלת הגמרא, יכול אף לדברי תורה ישתוק כאלם, תלמוד לומר (תהלים נח, ב) צדק תדברון, מה יותר צדק מדברי תורה.

אמרתי להם ווארט שבורא עולם האיר לי בשבת בין גברא לגברא, הפסוק השני בבראשית, **והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך על פני תהום**, חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרש ואולי זה גם קרוב לפשט, **והארץ** זה ארציות - גשמיות, אנחנו צריכים להתייחס לגשמיות בבחינת **תוהו ובוהו וחושך**, רש"י אומר על תוהו, שממון, ובוהו, לשון ריקות, הגשמיות יכול לרוקן את האדם מכל דבר שבקדושה.

אך בפסוק ד' אומרת התורה הקדושה, **וירא אלקים את האור כי טוב**, הגמרא במסכת מגילה (טז), ליהודים היתה אורה, אורה זו תורה. **כי טוב** זה גם כן תורה, כידיע אין טוב אלא תורה. כשאדם מתקרב לאור ולטוב של התורה, מה הוא זוכה, **ויבדל אלקים בין האור ובין החושך**, הוא מקבל אספקלריא ברורה, אספקלריא מאירה וְאֵין לִכְתִּיב אֵין וְאֵין פִּינְצֵטֶר - מה זה אור ומה זה חושך. כמה שמחתי לראות שרש"י אומר על הפסוק הזה, "בזה אנו צריכים לדברי אגדה".

כשחזרתי מבית הכנסת הביתה, מצאתי מוֹרָא דִּינְעָע בית אהרן שאומר כמעט מה שאמרנו, הוא אומר את זה על פסוק ב', **"ורוח אלקים מרחפת על פני המים**, אין מים אלא תורה. כי כל בר ישראל הלומד תורה לשמה, מחפץ עליו הרוח אלקים. **ויאמר אלקים יהי אור**, שיאיר לו. **ויהי אור**, ונעשה לו אור". קיבלנו אסמכתא ממון הרבי הקדוש הבית אהרן, שרק מלהזכיר את שמו אפשר להתעורר ליראת שמים.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן האדמו"ר מפייטסבורג שליט"א

בורא עולם וויל אַ אַיִדישע האָרץ - בורא עולם רוצה את הלב שלנו, מתנה טובה נתן בורא עולם לעם ישראל, את מרן הוד כבוד קדושת הרבי מפייטסבורג שליט"א, שממקום מושבו באשדוד, בְּאֵלֵיכֶם עַר דִּי גְאָנְצֵעַ וְנִעְלֵט - הוא מאיר את כל העולם כולו.

הרבי בורח מפירסום, הרבי בורח מכבוד, ממוקד דבר אחד, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. אם זה בשבת קודש, שהרבי רוב השבת בוער בתורה בתפילה, בדביקות בשירות ותשבחות לבורא עולם. אם זה כשהרבי בוער בלימוד, אם זה כשהרבי לומד את הדף היומי, אם זה כשהרבי מקבל קהל, ואם זה כשהרבי יום יום משמח את עם ישראל.

אתמול בלילה זכיתי לפגוש את הרבי שליט"א, באירוסין לבנו יקירו של המשב"ק החשוב בנדבורנה, הרב החסיד רבי מיכאל אליעזר פרידמן שליט"א, החתן החשוב המהולל ברוב התשבחות, ידידי אייזיק צבי הי"ו. הרבי מפייטסבורג לא נח לשניה, מרומם את הסבא, מרומם את המחונן, מרומם את החתן, וארוממן, מרים יום יום, שעה שעה, עוד ועוד יהודים, כמה זה מחייב אותנו.

התנצלותי בפני הרבי שליט"א, שלא יכולתי להשתתף בשבוע שעבר, בבר מצוה של בנו יקירו אברהם אבא, שקרוי על שמו הקדוש של הסבא קדישא הרבי בעל ה'אמונת אברהם' מפייטסבורג זצוק"ל [שהשבוע בעשרה בטבת חל היומא דהילולא קדישא - ראה עוד 'ביומא דהילולא קדישא'], הרבי מסביר לי במתיקות, שלא עליכם לויח ושבעה אי אפשר להשלים, אבל ברכות לשמחה אפשר לתת כל החיים.

זה מביא אותי לגמרא במסכת הוריות (דף י), כמדומין אתם ששררה אני נותן לכם, עבדות אני נותן לכם. חשבתי כך, 'כמדומין', יש אנשים שמדומין, שרבי יש לו רכב מפואר, בעקישטע יפה, ראשוולקע יפה, גבאים ומשמשים, אומרת הגמרא לא, 'עבדות אני נותן לכם', אין לנו מושג לרגע, איזה 'עבדות' זה בכל רגע ורגע, אבל הרבי מפייטסבורג שליט"א עושה את העבדות בשמחה.

אני לא יכול לשכוח, לפני כשנה, הייתי עם הרבי בחתונה בבני ברק, ונסעתי עם הרבי שליט"א מהחתונה לשמחה אחרת. לפתע היה איזה פקק, בבני ברק לא חסר פקקים, הרבי רואה יהודי בנש"ק חשוב - אַ דוֹרְךְ גְעוּוֹיִיגְטֶער אַיד, עובר לידו. הרבי קופץ מהרכב, ניגש לשיש הבנש"ק, מברך אותו ברכות לרוב וחוזר לרכב.

רבינו הרבי מפייטסבורג שליט"א הוא בבחינת 'אתה מחיה את כולם', עַר גֵּיט אַרְיִין חַיִּית אֵין אַיִדישע קִינְדֶער - הוא מכניס חיות בבני ישראל. נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, ממלכת התורה והחסידות, ממלכת אהבת ישראל, ושילוה ואתנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

מאוצרות הפרשה

ויאמר יעקב לבניו למה תתראו (מב, א). הנראה לי לרמז, פירוש, למה תפרסמו עצמכם שאתם אנשים גדולים, ותתראו לפני בני אדם לראות במעלתכם. **רדו שמה**, טוב לכם בחינת ירידה ושפלות, אני אשכנח את דכא. וכן להלן כתיב, **שלום לכם אל תיראו**, רצה לומר, שלימות יהיה לכם כשתהיו צנועים במעשיכם, ולא תיראו לפני בני אדם. וזהו שכתוב **אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם**, פירוש, דבר זה של בחינת השפלות, הוא לכם מטמון ירושה מאבותיכם, כמו שאמר אברהם אבינו ע"ה, ואנכי עפר ואפר, וכן יעקב אמר, קטנתי.

וישתו וישכרו עמו (מג, לד). פירש"י, מיום שמכרוהו לא שתו יין לא הוא ולא הם, ועכשיו שתו. ולכאורה אינו מובן למה שתו הם, הלא עדיין לא ידעו שהוא יוסף. אך נוכל לומר בדרך זה, דהנה איתא, מיום שפירש יוסף מהם, נסתלקה רוח הקודש מיעקב אבינו ע"ה שהוא קדושה עליונה, ומן הסתם גם על שבטי י"ה גם כן לא היה השראת השכינה

הקדושה העליונה כמו שהיה מקודם, לכך היו נזירים מן היין. ועכשיו כשבאו ליוסף השרה הבורא יתברך עליהם, הקדושה העליונה בשלימות כמו שהיה מקודם, ולכן שתו יין אף על פי שלא ידעו שהוא יוסף, אף על פי כן הרגישו בעצמם שהם בשלימות כמקודם. **(בת עין מקץ)**

ויגלה ויחלף שמלותיו ויבוא אל פרעה (מא, ד). יש לומר בזה בדרך רמז, דהנה בכל מקום שיוסף היה, היה לו בחינת 'ממשלה', תחילה בבית המצרי, ואחר כך בבית הסוהר, ואחר כך בכל מצרים. ואינה דומה אותן ממשלות, לממשלה זו שהיה לו אצל פרעה, שהיה אב לפרעה ומושל בכל ארץ מצרים. וזה יש לומר שרימז הפסוק **'שמלותיו'** הוא אותיות **'משלותיו'**, לשון מושל וממשלה, שכעת היה לו ממשלה אחרת, רחוק ממשלות שהיה לו מקודם, וקל להבין. **(דגל מחנה אפרים מקץ)**

נקודה למחשבה: